అందచందాల కథ

అవసరాల రామకృష్ణారావు

(1962 యువ మాసపత్రిక, దీపావళి సంచిక నుంచి)

వాళ్ళిద్దరూ ప్రాణస్నేహితులు. శక్తిగల వ్యక్తులను పూజించడంతో, చేతగాని వాళ్ళను చీదరించుకోవడంతో మానవత్వమే నశిస్తున్న నవయువకులు వాళ్ళు. ఒక తల్లి కడుపున పుట్టకపోయినా అన్నదమ్ములు వాళ్ళు. వాళ్ళకి 'నా' అన్నవాళ్ళు లేరని బాధలేదు. ఒకరికొకరున్నారు చాలు. కలసి జీవిస్తున్న కళాకారులు వాళ్ళు.

ఓసారి వాళ్ళిద్దరూ ఓ మ్యూజియంలో ఓ చక్కని శిల్పం చూశారు. ముసుగులోంచి సొగసు వెదజల్లుతున్న ఒక ముగ్ధ – చలువ రాతి విగ్రహం అది. పండువెన్నెలలో తాజమహలు అందం తనలో ప్రతిఫలిస్తే యమున మురిసి పరవళ్ళు తొక్కిందో లేదోగాని ఆ శిల్పంలోని చెక్కిన చక్కదనం చూచి వాళ్ళిద్దరూ మైమరచి పోయారు. పంచేంద్రియాలకూ అతీతమైన భావమేదో వాళ్ళలో ఒక్కసారి ప్రజ్వలించింది. గచ్చుమీద గోతుల్లో నిలిచే నీళ్ళలో కిచకిచమంటూ పిచికలు స్నానం చేసేటప్పుడు అయేచప్పుడూ – కళ్ళు తెరవని పిల్లిపిల్ల మీసాలకు అంటుకున్న పాలచుక్కల్ని వాళ్ళమ్మ నాకి శుభ్రం చేస్తున్నప్పుడు అయే చప్పుడూ – యిలాంటి వేవో వింటున్నప్పుడు కలిగే ఆనందంలాంటి దేదో వాళ్ళలో నిలువెల్లా మెరిసి ఉండాలి.

'ఈ చేతలే చేతలు. ఈ శిల్పం చెక్కిన చేతులే చేతులు' అనుకున్నారు వాళ్లు. ఇద్దరికీ ఒకేసారి శిల్పకళ అభ్యసించాలని బుద్ధి పుట్టింది. ఆ పట్నంలో ఆ విద్యనేర్పే ఓ ప్రైవేటు కాలేజీకి వెళ్ళి అడిగారు. ఆ కాలేజీలో ఆరు నెలలు పాటు శిక్షణయిచ్చి పరీక్షకు తయారుచేస్తారు. నెలకి ఏభై రూపాయిలు ఫీజు తీసుకుంటారు.

వాళ్ళిద్దరూ బాగా బీదవాళ్ళు. వాళ్ళకున్న కొద్ది ఆస్తీ వాళ్ళు తినడానికే బొటాబొటీ అవుతూండేది – ఫీజు కూడా ఎక్కణ్ణుంచి తెచ్చి కడతారు? అల్లంతదూరాన ఆశ బాధించగా నాలుగురోజులు కిందామీదా పడ్డారు. రోజూ రెండున్నర రూపాయలు కూలి యిచ్చే ఫ్యాక్టరీ ఒకటుందని తెలుసుకున్నారు ఆ వూళ్ళోనే.

'నేనివాళే ఫ్యాక్టరీలో చేరుతాను. ఆ డబ్బుతో నువ్వు నేర్చుకో. ఆర్నెల్లు నువ్వు అక్కడ నేర్చుకోవడం అయాక యిక్కడ పని చేద్దువుగాని – అప్పుడు నేను నేర్చుకుంటాను' అన్నాడు అందులో పెద్దవాడు. అలాగే అన్నాడు చిన్నవాడు. పెద్దవాడు ఫ్యాక్టరీలో కూలిపనిలోనూ, చిన్న వాడు శిల్పకళా శిక్షణ కేంద్రంలోనూ చేరారు. పెద్దవాడు డబ్బుతెచ్చి చిన్నవాడికి జీతం కట్టేవాడు. చిన్నవాడు శిల్పకళ అభ్యసించేవాడు. అరమరక అన్నది లేకుండా అలా ఆరునెలలు గడిచాయి.

'ఒరే రాముడూ నా సరదా కొంతవరకు తీరింది. ఇవాళ్నుంచి నేను ఫ్యాక్టరీకి వెడతాను.' అన్నాడు చిన్నవాడు.

ఎంతో ఉత్సాహంతో, ఆశతో పెద్దవాడు కాలేజీకి వెళ్ళేడు. వెళ్ళినట్టే తిరిగి వచ్చాడు. ఆ కళ్లలో జీవంలేదు! రాగానే తమ్ముణ్ణి కౌగిలించుకుని హృదయవిదారకంగా ఏడ్చాడు. వాడి ఆశ నిరాశ అయింది. గొడ్డళ్ళూ గునపాలూ ఎత్తి, కాయలు గాచి బండబారిపోయి సున్నితత్వం శూన్యమయిన వాడి చేతులకిక శాశ్వతంగా కళాభ్యాసం చేసే అదృష్టం లేదు. చేతులేం వాడి హృదయమే బండబారిపోయింది. కొంతసేపటికి అందులోంచే ఓ పచ్చని మొక్క తొంగిచూసింది. 'ఏవిటో ఎంతసేపూ నా గురించే ఆలోచించాను గాని ... నిజానికి... నేనే అదృష్టవంతుణ్ణిరా కిష్టుడూ ... నేనేమైపోతే ఏంగాక నీలాంటి మహాశిల్పిని తయారు చేశాను ... మొదట నేనే కాలేజీలోచేరి నువ్వే ఫ్యాక్టరీలో చేరేవ్ కాదు, యింకా నయం !' పెద్దవాడు చిన్నవాడి సుందరమైన వ్రేళ్ళని ప్రేమతో స్పృశించాడు. చిన్నవాడు భరించిన బాధ భాష్యానికందనిది. అనుభవించిన ఆవేదన అక్షరాలకు అంతుపట్టనిది.

పెద్దవాడి రెండుచేతులూ తన చేతుల్లోకి తీసుకున్నాడు. ముద్దెట్టుకున్నాడు. కళ్ళ కద్దుకున్నాడు. కన్నీటితో అభిషేకం చేశాడు.

ఆ చిన్నవాడు అదేపనిగా ఆలోచించాడు. వాడి మనస్సులో శ్రమ సౌందర్యంతో జ్వలిస్తున్న ఆ చేతులూ వ్రేళ్ళూ అలా నిలిచిపోయాయి. కరుణరసం కరడుగట్టి కట్టెదుట నిలచింది. సర్వశక్తులూ కేంద్రీకరింపజేసి వాడి జీవితంలో ఒకే ఒక సారిగా అద్భుతమైన శిల్పకళా సృష్టి చేశాడు. ఆ రెండు చేతుల్నీ ఒకదాని ప్రక్క మరొకటి ప్రార్థిస్తున్నట్టు చక్కని ఫలకంపై అపూర్వంగా చెక్కేడు. 'చేతులారంగ..' అని క్రింద వ్రాశాడు. ఆ శిల్పానికి ప్రపంచంలోనే ప్రథమ బహుమతి లభించింది.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

అందచందాల నిర్వచనంగా ఒకరు ఓ చోటు చెప్పిన చక్కని కథపైది. అదే సంగతి నాకు మరో విధంగా బోధపడిన మరో చిత్రమైన కథ క్రిందిది.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

కృష్ణమూర్తి నాకు యింటర్మీడియట్ లో క్లాసుమేటు. తుని నుంచి నేనూ, ద్రోణాచలం నుంచి వాడూ వచ్చి కాకినాడలో కలుసుకున్నాం. కలుసుకున్న కొద్దిరోజుల్లోనే పైకి తెలియని పరస్పరాకర్షణకు లోనయ్యాం. గాఢ స్నేహితులం అయిపోయాం.

ఇప్పుడు తలుచుకుంటే ఆ రోజుల్లో అతని చమత్కారసంభాషణకే నేను జోహారులర్పించానా అనిపిస్తుంది.

'కృష్ణమూర్తీ యీ చొక్కాగుడ్డ చాలా బాగుందయ్యా, ఎక్కడు తీశావు?'

'కొట్లో'

'ఆ సంగతి అందరికీ తెలుసు ... ఎక్కడ కొన్నావని?'

'బజార్లో ... బట్టల కొట్లో.'

'అబ్బా ... ఏం భాష బాబూ యిది?'

'తెలుగు.'

'అలాగా, మాకు తెలీద్సుమీ .. .గుడ్డ అత్యాకర్షణీయంగా ఉండబట్టి నిన్నిన్ని రకాల అడగవలసి వచ్చింది. ఏ కొట్లో కొన్నావో చెప్పవు గదా ... పోనీ కొట్టుకొట్టూ వెదుకుతాంలే, ఎలా కొన్నావో అదయినా చెప్పు మరి.'

'డబ్బిచ్చి.'

'ఏం తిక్కమనిషి బాబూ ? సరిగా చెబుతావా చెప్పవా? గజం ఎంత?'

'మూడడుగులు.'

'అబ్బా చంపకయ్యా బాబూ. అసలే మేము గుడ్డ దొరకదేమో అని సస్పెన్సుతో చస్తూంటే ... బట్ట ఎలా తీశావని?'

'ఇలా ... కుడి చేత్తో.'

అంతే గాని అడిగిన దానికి ఆ మనిషినుంచి జవాబు రాదు!

ఓ సారి మా క్లాసులో — మేం ఎప్పుడూ చివరి బెంచీలో కూచునే వాళ్ళం — విష్ణుచక్రనాదం కోసం గజేంద్రుడి లాగ — బెల్ ఎప్పుడవుతుందా అని చూస్తూ కూచున్నాం. కఠిన సమాస భూయిష్టమైన వ్యాకరణారణ్యంలో అగోచర విహారం చేస్తున్నాడు మా తెలుగు లెక్చరరు కామేశ్వరరావు గారు. ఒక్కడికి ఒక్క ముక్క బోధపడితే ఒట్టు. కృష్ణంమూర్తి నా ముందుకి చిన్న కాగితం విసిరాడు. అందులో యిలా రాశాడా తుంటరి.

'నవనవలాడెడు ప్రాణులు
చివరికి తమ బోధచే ఆచేతనమయ్యెన్
భవదీయ శిష్య కోటికి
శివకామా ! క్లాసు వదిలి జీవనమిమ్మా!'

నా వెనకవాళ్ళూ పక్కవాళ్ళూ — గేలరీ మీద ఉన్నామేమో — ఓ పది మందిలా ఆ కాగితం చదువుకుని ఒక్కసారి గొల్లుమన్నాం.

'ఆ కాగితం యిలా యివ్వండి' అన్నారు ఆయన. మాకు ప్రాణాలు లేవు.

ఆవేళతో మా కృష్ణమూర్తి కాలేజీ జీవితం సరి అనుకున్నాను ఆ రోజు. ఆయన ఎంత సరసుడో చూడండి. పద్యం చాలా బాగుందనీ యింకా రాస్తూండమనీ ప్రోత్సహించి పంపేడు !

చపలత్వమూ చురుకుతనమూ చిత్రంగా మేళవించిన వాడి బహువిధమైన 'యాక్టివిటీ' చూసి వాడికి నేను 'ఉడతశ్రీ' అని మారు పేరు పెట్టేను. అయితే వాడు నాకు తిరిగి బహుకరించిన మారుపేరు యిక్కడ నేను చెప్పడం ప్రస్తుతమూ కాదు — నా కేమంత క్షేమకరమూ కాదు !

అయితే తూగుటుయ్యాల లూగుతున్న ఈ గంగాతరంగాలకు గంగోత్రి వేరే ఉందని నాకు ముందు తెలియనేలేదు.

హెచ్. యీ. ఏ. డి. కలిపితే 'హీడ్' అని పలికే నాకు 'రన్ గ్రామరు' అవసరమని ఇరవైయో ఏట తోచి కృష్ణమూర్తి నడుగుతే అలాగే అని తెచ్చిపడేశాడు.

ఇస్తూ ఓ పజిలు నామీద విసిరాడు.

'ఇది మా అమ్మది, అంతే కాదు ఈ పుస్తకమే నాకు అమ్మలాంటిది ... ఒక్క పేజీ నలిగిందా డొక్క చీల్చేస్తాను..'

ఈ పైత్యానికేంలే ... అని మనసులో అనుకుని ఆ పుస్తకం యిలా తీశాను.

ఆ పేజీ పైనున్న ఖాళీలో యిలా ఉంది.

'నా పేరు తెలుసుకోవాలనుందా ? ... రెండొందల ఏభైనాలుగో పేజీ చూడు.'

ఆ పేజీ తీశాను.

'అంత సులువుగా దొరుకుతానా? నూట పదో పేజీ తిరగెయ్యి'. అదీ తీశాను.

'ఇక్కడ కాదు. అరవై నాలుగో పేజీ చూడు'. అది కూడా తీశాను.

'ట్రైఅండ్ ట్రై' నూట ఏభై రెండులో వెతుకు. సహనం ప్రయోజనకారి కాకపోదు' నాకు ప్రాణం విసుగెత్తినా తహతహ చంపుకోలేక ఆ పుట కూడా తీశాను.

'దారిలోనే ఉన్నావులే ... మంచివాడవు కదూ ! ముప్పైమూడో పేజీ తియ్యమ్మా' ఆ పేజీ కూడా తీశాను.

'ఓయి వెర్రివాడా ? ఎండ మావుల్లో ఏవీ బావులు ! పేరు ఎక్కడ రాసుకుంటారో ఆ మాత్రం తెలియదా నీకు?'

ఇంతా వెదికితే చివరికి మిగిలింది ప్రశ్న మాత్రమే. కొంచెం ఆలోచించి మొదటి పేజీ చూశాను. కాస్త కనీకనబడకుండా అక్కడే ఉన్నాయి అక్షరాలు. కె. స్వరాజ్యలక్ష్మి అని. గ్రామరు నాకు రాలేదు గాని అందులో గ్లామరు నన్ను ముగ్ధుణ్ణి చేసింది. పెళ్ళిచూపుల నాడు కూడా 'మా అమ్మాయి ముస్తాబు అవుతోంది. అందాకా దాని రైటింగు ఎలా ఉంటుందో చిత్తగించండి' అని కృష్ణమూర్తి తండ్రికి యీ పుస్తకమే అందించారుట. అందులోని కొంటితనాన్ని గాఢంగా వరించి ఆనాడే బాలగంగాధరతిలక్ తో పాటు గంగాధరం గారు కూడా 'స్వరాజ్యం నా జన్మ హక్కు!' అనుకున్నారట !

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

రాజ్యలక్ష్మమ్మగారికి కాపురానికి వచ్చిన మరుచటి ఏడే కృష్ణమూర్తి పుట్టేడుట. ఆ పురిట్లోనే ఆవిడకు చాలా జబ్బుచేసిందట. దాన్తరవాత మళ్ళీ ఆవిడకి కానుపులేదు. ఇది ఎందుకు చెపుతున్నానంటే వాళ్ళిందర్నీ తల్లీ కొడుకులని ఎవరూ అనుకోరు. వీడు ఉడతలా ఉంటే ఆవిడ పిచికలా ఉంటుంది. ఇద్దరూ అక్కాతమ్ముళ్ళలా ఉండేవారు. ప్రతి చిన్న విషయానికి యిద్దరూ చిన్నపిల్లల్లా దెబ్బలాడుకుంటూ ఉండేవారు. ఎడ్వొకేటు గంగాధరంగారికి యివి రెండూ రెండు కళ్ళు. ఎవరి పక్షం తీర్పు చెప్పకుండా రవ్వంత విసుగులేకుండా చిరునవ్వుతో ఆయన వాళ్ళ చిల్లర తగవుల్ని వీక్షించడం నాకు ఎప్పటికీ కమనీయ దృశ్యం.

'ఈ వెర్రివెధవకి చదువొకటా ? పెళ్ళి కూడానా ఖర్మ !' అనే ఆ తల్లికి కొడుకు చీకటిపడేసరికి యింటికి రాకపోతే కలిగే ఆతృతా, 'ఇంత వయసొచ్చి దీనికి పౌడర్లు ఎందుకో? ఈ షికార్లు ఏమిటో !' అనే ఆ కొడుక్కి తల్లికి కాస్త ఒళ్ళు వెచ్చగా ఉంటే పొందే ఆదుర్దా చూసి తీరాలి మరి. చెబితే నమ్మరుగద.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

మా స్నేహానికే అప్పటికి ఎనిమిదేళ్ళ వయసొచ్చింది.

వాడి పెళ్ళికి నే వెళ్ళిననాడు అంత మందిలోనూ పెళ్లాన్ని బరబరా నా ముందుకి లాక్కొచ్చి ---

'ఎలా ఉందంటావ్ ? నిజం చెప్పు .. కనురెప్పలు దిద్దీ --- సవరం జెడపెట్టీ మోసపుచ్చారు పెళ్ళి చూపులనాడు. ఇంత చిన్న కళ్ళు అనీ, ఇంత చిన్న జడ అనీ ఎవరికి తెలుసూ?' అనడం, వెంటనే ఆ పిల్ల అందుకుని 'నిజమే నిజమే.. అరంగుళం దళసరిని కోటా కొట్టి, పక్కనున్న కుర్చీ పీటమీద నిలబెట్టి బోల్తా కొట్టించారు ఆనాడు. ఇంత నల్లరంగు అనీ మరీయింత పొట్టిమనిషి అనీ ఎవరికి తెలుసూ ?' అనడం --- నేను మరచి పోలేని విషయాలు. అంతేగాదు. కృష్ణమూర్తి కొడుకు అన్నప్రాశననాడే వాళ్ళు క్రొత్తగా కట్టించుకున్న యింట్లో గృహప్రవేశం కూడా చేశారు. ఆంధ్రదేశంలో ఉన్న అయిదురకాల సంపెంగలూ, మాదీ అని ఓ యిల్లు కట్టుకుని అందులో వేసుకోవాలి అనే గంగాధరంగారి కోరిక కూడా తీరింది. నేను వాళ్ళ కొత్త యింటికి రాగానే మొక్కలకి నీళ్లు పోస్తూ నన్ను చిరునవ్వుతో పలకరించింది కూడా ఆయనే.

'అదేవిటి మీరు నీళ్ళు పోస్తున్నారేం? బంట్రోతు ఏమయాడు?'

'మానిపించేశాను. ఇంకా వాడెందుకు? అయినా ప్రాక్టీసు కూడా మానేశాక నేను యింట్లో ఉండి పడే పాటేమిటిగనుక? వాడేమో ఆఫీసుకు పోతాడు. కోడలు ఎప్పుడూ అలా పెరట్లో పని చేసుకుంటూనే ఉంటుంది. ఇంకా మా ఆవిడ సంగతి నీకు తెలిసిందేకదా! ఎంత వయసొచ్చినా యింట్లో క్షణం కాలునిలవని వెయ్యిళ్ళ పూజారి అది --- ఇంక యీ తోటలోమిగిలేది యింకా పళ్ళూడని యీ తాతగారూ, యింకా పూర్తిగా పళ్ళరాని ఆ బాబుగారూ --- ఎవరికి తప్పినా మాకు మాత్రం తప్పదు గదా ..'

ఆ చివరి మాటలు ఆయన నవ్వుతూ అన్నప్పుడు ఆయనగాని నేనుగాని అలాగే జరుగుతే ఎలా ఉండునని కలలో అయినా అనుకోడానికి అంగీకరించి ఉండము. కాని జరిగింది అదే. ఆ మధ్య ఆ వూళ్ళో ఇన్ ఫ్లూయెంజా అంటువ్యాధి మహాతుఫాను ఇంటింటా వచ్చి వెలిసిన తరువాత ఆ యింట్లో ఆ తల్లీలేదు. ఆ కొడుకూ లేడు.

'ఇదిగోనోయ్ --- ఇదేమో డ్రాయింగు రూం, ఇది మా అబ్బాయి బెడ్ రూం, తరువాత వసారా, అది దాటితే హాలూ --- దూరంగా మా పడకగదీ --- ఎంచేతంటావా నిన్నగాక మొన్న పెళ్ళయినవాళ్ళు వాళ్లూ --- ఏం ముద్దులూ ముచ్చట్లూ ఉంటాయో .. ఆ గుసగుసలూ అవీ రాత్రిపూట యింకోళ్ళు వినడం వాళ్ళకి ఏమంత హితవుగా ఉంటుందిగనక .. అందుకని మా గది దూరంగా ---'

'అలా అనకపోతే మీ కస్సుబుస్సులా, చిర్రుబుర్రులా వినిపించకుండా మీ గదికి మా గదే దూరంగా ఏర్పాటు చేశారని ఎందుకనుకోడూదదు?' అని పరాసకాలాడుకొనే ఆ తల్లీ కొడుకూ యిప్పుడు లేరు !

విద్యాపీఠం వదిలి పొట్ట చేత్తో పట్టుకుని ఎవరి సంసార తాపత్రాయాల్లో వాళ్ళు పడిపోయి విడిపోయినా, నాకే 'కృష్ణమూర్తీ, మమ్మల్నందర్నీ విడిచి వెళ్ళిపోయావా కృష్ణమూర్తీ!' అని గుండె బద్దలవుతూంటే – ఆ కఠిన సత్యం ఒప్పుకోడానికి మనసు శతధా మొండికెత్తుతూ ఉంటే – ఆ గంగాధరంగారికి ఒక్కగానొక్క కొడుకు ... పాతికేళ్ళవాడు .. ఉద్యోగం చేస్తున్నవాడు ... కట్టుకున్న యింట్లో కళ్ళముందు కలకాలం కలకల్లాడుతూ కదలాడవలసినవాడు ... హఠాత్తుగా మాయమయితే ఎలా భరించారో .. బాధపంచుకోడానికి సహధర్మచారిణి కూడా లేకుండా కొడుకుతో గిల్లికయ్యం పెట్టుకోడానికి కూడా వెళ్ళిపోతే ఎలా బతికి నిలబడ్డారో నా ఊహ కందని విషయం. ఏదో పని మీద ఆ ఊరు వెళ్ళినా అటువైపు వెళ్ళడానికి నా కాళ్ళు రాలేదు. అయినా ఆ వీధి చివర్నే మా బంధువులు ఉండి వెళ్ళవలసి వచ్చింది. ఆయనే నన్ను చూసి పిలిచారు. ఆయన్ని చూడగానే నా కళ్ళనీళ్ళు ఆగలేదు.

'నన్ను పరామర్శించడానికి వచ్చి నువ్వే ఏడుస్తున్నావా బాబూ!' అన్నారు ఆయన. నేను కళ్ళెత్తి చూశాను.

'ఏవిటో ప్రతి శరీరమూ ఒక అద్దె కొంప. కాని ఈ అద్దెకొంపే ప్రతి నిత్యం సొంత కొంప కోసం చూస్తూంటుంది. చిత్రంగాలేదూ?'

నిజమే. ఆయన మాట చిత్రంగానే ఉంది. చెట్టంత భార్యనీ, కొండంత కొడుకునీ మింగి ఇంకా ఆ మొహంలో ఆ చిరునవ్వు కాంతి చెదరకపోవడం చిత్రంగానే ఉంది.

'మానవుడు స్వార్ధపరుడు బాబూ. స్వార్ధంతోనే మనోస్వాస్థ్యంకూడా చెడుతుంది. కొడుకును పోగొట్టుకున్నా ననే స్వార్ధమే నాకన్ను కప్పేసింది. నేనింక బతుకుతే ఎన్నాళ్ళు బతుకుతాను గనుక? ఆ పిల్ల, ఎవరు, మా కోడలిమాటే చూడు .. ఆ పిల్లకి పద్దెనిమిదేళ్ళు కూడా వెళ్ళలేదు. దాని బతుకు ఏం కావాలి చెప్పు? దాని దుఃఖం ముందు నా దుఃఖం ఏపాటిది చెప్పు' మృదువైన మనస్సూ, చురుకైన బుద్దీ పదునైన నాలికా కలిగి నిత్యం చైతన్యస్రవంతితో యిల్లు ప్రవహింపజేసే భార్యా, కొడుకూ ఒకేసారి పోయిన మహాదారుణమైన దుఃఖంలో కూడా యీ 'నయనపథగామి' ఎదుట వారి కష్టసుఖాల గురించే ఆలోచిస్తున్నాడు! ఈ సుఖదుఃఖాలకు వీళ్లెందుకు వంచితులుకారో యిప్పుడిప్పుడు కొంతవరకు నా కర్ధమౌతోంది.

'అవునవును పాపం ... కృష్ణమూర్తి పెళ్లాం .. ఇప్పుడెక్కుడుందీ?'

'ఎక్కడుంటుందిక? వీడెక్కడున్నాడో అక్కడ ... '

నేనంతసేపూ చూడేలేదు. తాతగారివెనక నుంచి వాడివతలకి వచ్చాడు. రెండేళ్ళయింది వాణ్ణి చూసి. బాగా ఎదిగాడు. ఎంతో ముద్దొస్తున్నాడు.

'ఏం చదువుతున్నావు?' అన్నాను యింకేం మాటాడాలో తెలీక.

'పెపరీతరీ' అన్నాడు. నాకేం బోధపడలేదు. గంగాధరంగారు చెప్పేరు ఏదో మిషన్ స్కూల్లో 'ప్రిపరేటరీ' సెక్షన్లో ఉన్నాట్ట.

శలవు తీసుకుని వెళ్లిపోతూ వెనక్కి తిరిగి చూశాను. అన్ని గదులూ బావురుమంటూ భయంభయంగా కనిపించాయి. అంత ఇంట్లో వెనక పెరట్లో ఆ పిల్ల ఒక్కర్తీ ఏం పనీ పాటూ చేసుకుంటూందో భగవంతుడికి తెలియాలి. ఆయన ఏదో మొక్కకి గొవ్వు తవ్వుతూంటే మనవడు వీపుమీద ఎక్కి ఊగుతున్నాడు. వాళ్ళమీద చెప్పలేని అభిమానం కలిగింది. 'ఎవరికి తప్పినా మాకు మాత్రం తప్పదు గదా!' అన్నట్టున్నారు వాళ్ళు.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ఇంకో రెండేళ్ళు గడిచాక భగవంతుడు గంగాధరంగారిని మరోసారి పరీక్షించాడు. అగి ఇలా జరిగింది అనుకుంటాను.

రాను రాను గంగాధరంగారికి గార్డెనింగ్ పిచ్చి మరీ ఎక్కువైపోయింది. ఆయన యింట్లో పూయించి పువ్వులేదు. సాయంకాలం అయేసరికి పువ్వులన్నీ కోసి ఆయనే స్వయంగా అరిటినారతో మాలలుకట్టేవారు. ఆ దండలన్నీ మనవడిచేత ఆ చుట్టుప్రక్కల యిళ్ళన్నిటికీ పంపేవారు. అదే పూజ అని ఆయన ఉద్దేశం. కళ్లెత్తిచూస్తే ఒక్కొక్కప్పుడు అరుగుమీద నిలబడి రెండుకళ్ళల్లోనూ నీటిచుక్కలు కారుతున్న ఆ కోడలిలో ఆయనకి తెగిపోయిన పూలమాలిక కనిపిస్తూ ఉండేది.

'వెర్రితల్లి .. నీ తలలో దండపెట్టే అదృష్టం నాకు లేకపోయింది' అనేవాడు.

'అక్కర్లేదు .. మీ లాంటి వారే నాకు ప్రత్యక్షదైవం .. నా కన్నీటి పుష్పాలే మీకు ఈ దీనురాలి పూజ' అనుకునేది ఆమె ...

పువ్వులేకాదు, ఆ యింటి ముందున్న విశాలమైన స్థలంలో చక్కని ఆకుపచ్చని లాన్స్ పెంచడం ఆయనకు మహాయిష్టంగా ఉండేది. 'ఇవి గరికపచ్చలు కావు --- భూ మహాలక్ష్మి ధరించే గరుడపచ్చల పతకాలివి' అనుకునేవారు ఆయన.

'తాత తప్పో తప్పో' అంటూ మూడు చక్రాల సైకిలుమీద వచ్చేవాడు మనవడు తాత పరచిన పచ్చతివాసీ తొక్కుకుంటూ.

ఆ దృశ్యం చూసి కళ్ళద్దుకునేది ఆయింటి కోడలు. ఓ సారి వాళ్ళకు తెలిసినవాళ్ళ పిల్లలెవరో చిన్న రెయిన్ కోటు వేసుకుని వెడుతూండడం ఆ బాబు చూశాడు. అలాంటిది కావాలని పేచీపెట్టేడు. వాడు కోరితే తీరని కోరిక అంటూ ఏముంటుంది ఆ యింట్లో? మరుక్షణం వాడికి సరిగ్గా సరిపోయే సిమెంటురంగు చిన్న ప్లాస్టిక్ రెయిన్ కోటూ, చక్కని పువ్వుపువ్వుల రెయిన్ హేటూ యింట్లో ప్రత్యక్షమయాయి.

తేగానే అవి వెంటనే వేసేసుకున్నాడు ఆ బాబు.

'వెంటనే వెళ్ళి మా యిస్కూల్లో పిల్లలందరికీ చూపిస్తా' అన్నాడు వాడు.

'వర్షం రాందే అవి వేసుకోకూడదు బాబూ, అందరూ నవ్వుతారు.'

బాబు చిన్నబుచ్చుకుని అవి విప్పేశాడు.

'అమ్మా, అమ్మా వర్షం ఎప్పుడొస్తుందే?' అని తల్లి గడ్డంపట్టుకు అడిగాడు.

'వచ్చినప్పుడు చెబుతాలే, అప్పుడు ఎంచక్కా వేసుకుందువుగాన్లే' అంది ఆవిడ. కాని నిజంగా చెప్పనేలేదు. ఆ రాత్రి వర్షం కురిసి కిటికీలోంచి జల్లొచ్చి లోపల పడుతూంటే తలుపువేసేసి పడుకుంది.

'అమ్మా రాత్రి వర్షం వచ్చిందా?' అని లేస్తూనే అడిగాడు బాబు గుంటల్లో నిలబడ్డ నీటిని చూసి.

'అవును బాబూ!'

'మరి నాతో చెప్తానన్నావ్ గా --- లేపలేదేం?'

'ఆ అర్ధరాత్రివేళ ఏం చేస్తావ్ రా'

'మరి వానొస్తే రెయిన్ కోటు వేసుకోవద్దా?' ఆవిడ నవ్వింది.

'బాగానే ఉందిరా నీవరస --- తడిస్తే వేసుగోవాలిగాని ఊరికే ఎందుకూ?

'వేసుకుని తడవకూడదా ఏమిటి?'

బాబు అమ్మని క్షమించలేదు. పోనీ అది వేసుకుని పదిమందికీ చూపించకపోతే పోయె .. ఓసారి అది వేసుకుని వానలోనుంచుంటే ఎంత తమాషాగా ఉంటుందీ?

వర్షాకాలమయినా ఆ నాలుగు రోజులూ వర్షమే కురవలేదు. అయిదో రోజు వర్షం కురిసేవేళకు బాబు బళ్ళో ఉన్నాడు. వాడు ఆవాళ స్కూలికి రెయిన్ కోటు తెచ్చుకోలేదు. స్కూలు విడిచేసరికి వాన వెలిసిపోయింది కూడా ---

బాబు ఆశగా ఆకాశంకేసి చూసేవాడు ఎక్కడయినా చిన్న మబ్బు అన్నది ఉన్నదేమోనని ---

'తాతా --- అసలు యిక వానలన్నవి పడవా?' అని అడిగాడు ఆ రోజున గంగాధరంగారిని. ఆయన వాడి కళ్ళలోకి చూశారు. అక్కడు లేదా వాన? పెద్ద పెద్ద చినుకులు పడాలి. పన్నీరులాంటివి, పారిజాతాలలాంటివి, బాణాలలాంటివి, గబగబగబగబ పడిపోవాలి. దడదడదడదా పడాలి. చిట్పటచిట్పటమని పడాలి. నిలువుగా అడ్డంగా వంకరగా అన్ని రకాలుగా చినుకులు పడాలి. అమ్మోయ్, నాన్నోయ్, బాబోయ్, తాతోయ్ అని అందరూ అటూ యిటూ పరిగెత్తాలి. ఆ మధ్యనుంచి ఏ మాత్రం భయంలేకుండా ఏ కొంచెం లెక్కలేకుండా కవచం తొడుక్కుని యుద్ధంలోకి వెళ్ళిన అభిమన్యుడిలా తను రెయిన్ కోటు వేసుకుని, టోపీ పెట్టుకుని చకచకా నడిచివెళ్ళాలి. అందరూ ఆశ్చర్యపోవాలి.

అన్ని కోరికలున్నాయి ఆ కళ్ళల్లో --- అన్ని రంగులున్నాయి ఆ కన్నీళ్ళలో.

ఆ మర్నాడు పదిగంటలవేళ బాబు పరిగెత్తుకు తాతదగ్గరికి వచ్చాడు. ఒక మోస్తరుగా వర్షంపడుతోంది.

'తాతా, తాతా యిదిగో రెయిన్ కోటు తొడగవూ? నాకు పెట్టుకోడం రాదు తాతా, గుండీలూ అవీ సరిగ్గా పెట్టవూ?'

వాడి సరదాకి ముచ్చటపడి గంగాధరం గారు కోటు తొడుగుతూ ఒళ్ళు ముట్టుకు చూశారు యధాలాపంగా. ఒళ్ళు కాలుతోంది. రెండు గుండీలు పెట్టిన కోటును మళ్ళీ విప్పేశారు. ఎత్తుకుని కోడలి దగ్గరికి తీసుకొచ్చేరు.

'వీడికి జ్వరమొచ్చినట్టుంది చూడు తల్లీ ...' అన్నారు భయంగా. టెంపరేచరు చూశారు. నూటరెండు ఉంది.

వాడు ఆ కోటు వేసుకుని వర్షంలోకి వెడతానని ఎంత పేచీపెట్టినా వాళ్ళు ఒప్పుకోలేదు. ఆ వాళ ప్రారంభించిన ఆ వాన ముసురుగా పట్టి అలా యించుమించు వారం రోజులు కురిసింది. కిటికీలోంచి వర్షం చూస్తున్నాడు వాడు. హేంగర్ కి తగిలించి గాలి కెగురుతున్న రెయిన్ కోటు చూస్తున్నాడు వాడు. అలా ఆ వారంరోజులూ చూస్తూనే ఉన్నాడు. ఆ చివరి రోజున పన్నీటి లాంటి, పారిజాతాల్లాంటి, బాణాల్లాంటి ఆ చినుకులు ఎక్కణ్ణుంచి వస్తాయో అక్కడికే వెళ్ళిపోయాడు వాడు !

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

కృష్ణమూర్తి కొడుకు పోయాడన్న సంగతి వినగానే ప్రాన్పడిపోయాను నేను. పిచ్చెత్తకముందో, ఆత్మహత్య చేసుకోక ముందో తక్షణం వెళ్ళి గంగాధరంగారిని కలుసుకోడం నా కర్తవ్యంగా భావించాను. ప్రకృతిలో లీనమై పరమపవిత్రంగా జీవితాన్ని గడుపుతున్న ఆ ప్రశాంతమూర్తిని యింకా భగవంతుడెందుకు పరీక్షిస్తున్నాడో నాకు తెలీదు. దేన్ని చూసుకుని బతుకుతున్నాడో అదేపోతే మనుషులు ఏమైపోతారో నాకు తెలీదు. తెలుసుకోవాలని ఉంది. అందుకే తక్షణం రెక్కలు గట్టుకుని అక్కడ వాలేను.

గేట్లోంచో అల్లంత దూరాన గంగాధరంగారిని చూస్తూ నిర్ఘాంతపోయాను. ఈసారి కూడా నన్నే ఆయన పరామర్శ చేయవలసి వస్తుందని నేను కలలో అనుకోలేదు. ఆయన చేతికత్రతో కొమ్మలు విరిగిపోకుండా గులాబి పువ్వులు కోస్తున్నాడు.'రా, బాబూ రా ... గుమ్మంలోనే నిలబడిపోయావేం?' అని ఎప్పట్లా ఆదరించాడు. స్పష్టంగా, శ్రద్ధగా విన్నాను, చూశాను. అదే గొంతుక, అదే చిరునవ్వు అది మానవ హృదయమో కఠిన శిలాఫలకమో నాకు అర్థం కాలేదు. నిశ్శబ్దమైన వాతావరణాన్నీ, నిర్మానుష్యమైన ఆ భవనాన్నీ నేను భరించలేకపోయాననుకుంటాను. కాదు ... కాదు .. అత్యున్నతమైన ఆ మహావ్యక్తి సాన్నిధ్యాన్ని నేను సహించలేకపోయాను. ఇతడు దేన్ని చూసుకుని జీవిస్తున్నాడో నేను ఊహించలేక పోయాను. 'ఎవరికి తప్పినా నాకు మాత్రం తప్పదుగదా!' అని ఎలా అనుకోగలుగుతున్నాడో అర్థంచేసుకోలేకపోయాను. 'మళ్ళీ వస్తాను' అని గుమ్మంలోంచే వచ్చేశాను.

దుర్భరమైన ఏకపుత్ర శోకంలో మునిగిపోయిన కృష్ణమూర్తి భార్యని తీసుకువెళ్ళడానికి వచ్చిన ఆమె తండ్రి రెండు చేతులూ పట్టుకుని 'బావగారూ! దురదృష్టవంతుణ్ణి నేను. మనవడు మీ దగ్గిరున్నా బ్రతుకునేమో. అమ్మాయిని చూస్తే కడుపు తరుక్కుపోతోంది. బొత్తిగా చిన్నపిల్ల. పెళ్ళే కాలేదనుకోండి.పిల్లే పుట్టలేదనుకోండి. తగిన ధైర్యం చెప్పి నాలుగుఊళ్లూ తిప్పి మళ్ళీ మనిషిని చెయ్యండి. ఈ అయిదువందలూ ఉంచండి. పిల్లని అలాగే ఉంచేస్తే భగవంతుడు మన్ని క్షమించడు. వీలయినంత తొందర్లో పెళ్ళి చేసేద్దాం ఎంత కట్నం యిచ్చైనా సరే. ప్రపంచమంతా ఎదురైనాసరే' అని గంగాధరంగారు అన్నారంటే కొంతవరకు నమ్మగలను.

ఎనిమిదేళ్ళ శంకరాచార్యుడు 'అదేమిటే అమ్మా, తెలిసినవాళ్ళెవరో పోయారని ఏడుస్తున్నావా? తొమ్మిది కన్నాలున్న తోలుతిత్తి అయిన ఈ శరీరంలో ప్రాణవాయువు లాంటి పదార్థం ఉందంటే చిత్రంగాని – అది బయటకు పోయిందంటే అందులో అశ్చర్యం ఏముందే?' అన్నాడంటే కథగా నేను నమ్మగలను. అదే ఆధ్యాత్మిక దేశంలో అన్నీపోయిన గంగాధరంలాంటి వారు చిరునవ్వుతో జీవించగలుగుతున్నారన్న విషయం సత్యమే అయినా అది నా లాంటి సామాన్యుడికి అర్థంచేసుకోలేనిది. గంగాధరంగారి ఆత్మ అందచందాలు నాలాంటి వాడికి అగోచరమైనవి!

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

COMMENTS